

Medlemmer tilfødt ved deres Stemmer faste Overvægten til den Side, hvor den største Ret skjøntes at ville ligge, efterat der er bleven procederet til begge Sider, og man saaledes gjerne kan admittere, at det, der egentlig bliver fastsat, er det Rette. Imidlertid kan jeg ikke nægte, at, naar jeg seer hen til hele Forholdet, finder jeg størst Betyggelse for de offentlige Stiftelsers Interesse, medens jeg ikke i samme Grad kan være rolig med Hensyn til Brugernes Interesse; thi naaget jeg ikke tvivler paa, at Regjeringen ved sit Valg vil søge at tilvelebringe det bedst mulige Resultat for en uhibdet og upartist Dpfattelse, ligger det overmaade nær, at de vedkommende Regjeringsautoriteter — det er jo med beraad Du, at der ikke er sagt vedkommende Ministerium, men Indenrigsministeren, som ikke i den Grad er impliceret — ville udnævne Mænd, der opfatte Forholdene paa en eensartet Maade, og det er derfor ikke ganske ubegrundet, naar man antager, at der vil gjøre sig gjældende en større Affinitet mellem de tvende Medlemmer, og at der i saa Fald kommer et Resultat frem, som det, den ærede Taler paapegede, idet de to af Regjeringsautoriteterne udnævnte Mænd vilde have Afgjørelsen i deres Haand, og dette kunde faae stor praktist Vigtighed derved, at de skulle samarbeide om den samme Ting gjennem en Række af Tilfælde, hvorimod det tredie Medlem bestandig er værende, og de Førstnævnte saaledes ikke blot ledes til, men jeg vil endog saa sige, ligefrem nødes til indbyrdes, om ikke i Paragraphform, saa dog i Praxis at uddanne visse Principer, som de ikke lade sig disputere fra. Det enkelte Medlem, der møder for Brugeren, vil væsentlig være reduceret til at gjøre gjældende alle de Momenter, som med Hensyn til Eiendommens særlige Bessaffenhed kunde komme i Betragtning, kunde være af Vigtighed og faae Indflydelse paa Afgjørelsen, saasom om Eiendommen leverer 20 eller 30 Læs Hø o. desl.; men hele Principet og Organisationen kunne de ikke og bør de ikke forlade, fordi En træder til, og en Anden træder fra. Brugernes Interesse er altsaa efter min Mening væsentlig voldgivet til det Haab, at de to Andre ville opfatte Sagen paa en billig og human Maade; men jeg skal ikke nægte, at

det er en Betænkkelighed ved Sagen, som netop fra Brugernes Standpunkt, synes mig, meget kan gjøre sig gjældende. Hvad jeg derimod ikke kan være enig med den ærede sidste Taler i, er, at vi her skulde være inde paa et heelt nyt Gebeet, og at Noget skulde bringes ind i moralist Collision, som oversteg menneskelige Kræfter. Jeg troer, at Brugernes Repræsentant med god Samvittighed kan plaidere for Minimum, og jeg vil haabe, at Stiftelsernes Repræsentant ikke altfor consequent plaidere for Maximum, ligesom at Regjeringens Repræsentant vil søge at holde Balance imellem begge; men det er jo ganske vist kun en moralist Garant, man har i saa Henseende. Hvilken Indflydelse dette nu vil kunne have paa Bedommelsen af Loven i dens Heelhed, maa jeg henstille; jeg for mit Vedkommende mener, at Stiftelserne kunne med fuldkommen Tryghed nedlægge Sagen i Commissionens Hænder, og jeg troer heller ikke, at Bønderne just ville være folgte.

Madvig: For Brugernes Interesse frygter jeg heller ikke, men jeg finder derfor ikke Sagen tilfredsstillende. Den ærede Ordfører sammenlignede Sagen med Voldgiftsbehandling, men han undlod at sige, hvorledes denne Voldgifts Eiendommelighed kom frem. Han sagde rigtignok, at den ene Part, Brugeren, er voldgivet til den anden Part; men det er jo dog meget slem; han sagde, at det var ganske naturligt, at Brugernes Delegerede plaiderede for Minimum, men han fandt ikke deri nogen uopløselig moralist Collision. Det er det imidlertid. Naar en Række Eiendomme skulle taxeres til den saunde Værdi, saa fører det til Noget, der efter min fulde Overbeviisning er umoralist, naar det ene Medlem af Taxationscommissionen maa møde med det eenfaldige Forsæt og den eenfaldige Bessærelse at plaidere ikke for Middelveien, men for Minimum. Hvad angaaer Forholdet mellem de to andre Medlemmer, saa kan jeg aldeles ikke tænke mig nogen egentlig Modsetning mellem den Mænd, der udnævnes af Stiftelsernes Bessærelse, den Mænd, der udnævnes af Dyrigheden, og den Mænd, der udnævnes af Indenrigsministeren. Jeg maa betragte disse som staaende paa